

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice

Vypracoval: Ministerstvo pro místní rozvoj
odbor veřejného investování

Praha květen 2012

Obsah

1. Úvod	3
2. Indikátory popisující situaci na trhu veřejných zakázek.....	4
a. Velikost trhu veřejných zakázek.....	4
b. Podíl veřejných zakázek procházejících zadávacími metodami definovanými v ZVZ	6
c. Struktura zadávacích řízení zadaných dle ZVZ	6
d. Intenzita konkurence na nabídkové straně.....	9
e. Elektronické nástroje, objem finančních prostředků zadaných na e-tržistiích a elektronické aukce	13
f. Objem prostředků zadaných v rámci rámcových smluv	15
3. Problémy trhu veřejných zakázek identifikované v praxi kontrolních a dozorových orgánů	16
a. Viditelné trendy z pohledu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jako orgánu dohledu nad zadáváním veřejných zakázek	16
b. Hlavní identifikované problémy z realizovaných kontrol Nejvyšším kontrolním úřadem v oblasti veřejných zakázek	16
c. Poznatky z výkonu finanční kontroly dodržování ZVZ orgány veřejné správy	17
4. Reakce na identifikované problémy.....	17
a. Legislativní – změny zákona a prováděcích předpisů	18
b. Nelegislativní – metodické pokyny, NÍPEZ apod.	20
5. Cíle změn na trhu veřejných zakázek	21
6. Závěr.....	23
Seznam použitých zkratk	25

1. Úvod

Ministerstvo pro místní rozvoj předkládá Výroční zprávu o stavu veřejných zakázek v České republice v souladu s usnesením vlády ze dne 5. ledna 2011 č. 1 o Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012 a usnesením vlády ze dne 14. prosince 2011 č. 932 o Plánu nelegislativních úkolů vlády na 1. pololetí 2012 a o Přehledu námětů pro Plán nelegislativních úkolů vlády na 2. pololetí 2012.

Vláda České republiky rozhodla, že MMR každoročně vypracuje Výroční zprávu o stavu veřejných zakázek, ve které bude vyhodnocen celkový stav sektoru veřejných zakázek za předešlý kalendářní rok, bude popsáno, která opatření již byla realizovaná, a které další nástroje či řešení navrhuje MMR zavést, aby byly naplněny cíle výše uvedené strategie vlády. Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice představuje analytický nástroj pro rozhodování o politikách ovlivňujících situaci na trhu veřejných zakázek.

Základním cílem předloženého dokumentu je, s využitím soustavy indikátorů a na základě zhodnocení výsledků činnosti kontrolních a dozorových orgánů, analyzovat aplikaci ZVZ a následně identifikovat klíčové problémy trhu veřejných zakázek a navrhnout legislativní a nelegislativní opatření, která povedou k jejich eliminaci. Předpokládaným efektem tohoto přístupu bude racionalizace diskuse o problému veřejných zakázek v České republice, která je v některých případech dominantně ovlivňována jednotlivými kauzami a postrádá širší kontext a často cílí na nepodstatné jevy. Zároveň je snahou předloženého dokumentu posunout formování veřejné politiky v oblasti veřejných zakázek směrem k politice založené na faktech a důkazech (tzv. Evidence Based Policy), což je přístup dlouhodobě doporučovaný například OECD. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o první zprávu o stavu veřejných zakázek, kterou MMR předkládá, jsou v ní analyzována data od roku 2006, aby bylo možné vysledovat trendy na trhu veřejných zakázek, které jsou markantní až v delším časovém období.

Zpráva je rozdělena do tří základních částí. První z nich (kapitoly 2 a 3) obsahuje analýzu vývoje trhu veřejných zakázek v letech 2006 a 2011, a to jak z pohledu vybraných indikátorů, tak i ve formě shrnutí poznatků kontrolních a dozorových orgánů. Na základě těchto poznatků jsou v další části (kapitola 3 a 4) shrnuty hlavní problémy současného stavu a jsou popsána opatření, která jsou přijímána, či se jejich implementace zvažuje. Konečně třetí část (kapitola 5) obsahuje cílové hodnoty vybraných ukazatelů, jejichž dosažení je cílem navrhovaných změn. Tyto hodnoty budou zároveň podkladem pro hodnocení účinnosti navrhovaných změn, což bude vyhodnocováno v každoroční zprávě o stavu veřejných zakázek.

2. Indikátory popisující situaci na trhu veřejných zakázek

a. Velikost trhu veřejných zakázek

Výdaje alokované prostřednictvím veřejných zakázek představují významnou část veřejných výdajů a HDP. Tabulka 1 ukazuje vývoj velikosti trhu veřejných zakázek v České republice v letech 2006 až 2011. Pro rok 2011 se jedná pouze o předběžný výpočet, neboť k datu zpracování této zprávy nebyla dostupná všechna potřebná data od zadavatelů, např. akciových společností. Finální výpočet bude proveden po zveřejnění jejich účetních uzávěrek.

BOX 1: Definice pojmu trh veřejných zakázek a způsob jeho kalkulace

Trh veřejných zakázek je tvořen dvěma segmenty: veřejnými zadavateli a sektorovými zadavateli. V prvním případě jsou do trhu veřejných zakázek zahrnuty výdaje subjektů spadajících do kategorie veřejných zadavatel vynaložené na nákupy dodávek, služeb a stavebních prací¹. Ne všechny tyto výdaje však procházejí zadávacími řízeními definovanými v ZVZ. Část z nich je použita v rámci VZMR či výjimek definovaných v zákoně. Částka vykazovaná jako objem trhu veřejných zakázek v tabulce 1 a hodnota veřejných zakázek definovaných v ISVZ² se tak neshodují, neboť v ISVZ jsou evidovány pouze veřejné zakázky zadávané na základě zadávacích řízení definovaných v ZVZ. Navíc jsou v ISVZ obsaženy údaje bez DPH.

V případě sektorových zadavatelů jsou za veřejné zakázky považovány pouze zakázky evidované v ISVZ. Zákon v případě těchto zadavatelů upravuje pouze zakázky nadlimitní.

Rozsah trhu veřejných zakázek ve sledovaném období kolísá od 13 % HDP v roce 2011 až po 16,4 % HDP v roce 2006³. Tento rok však byl z hlediska vývoje trhu veřejných zakázek velmi atypický, neboť se jednalo o rok volební. Zároveň v tomto roce sektoroví zadavatelé zadali

¹ Podkladovými údaji pro výpočet velikosti trhu veřejných zadavatelů byly údaje obsažené v systémech ARIS, ÚFIS pro organizační složky státu, mimorozpočtové fondy, obce a kraje a příspěvkové organizace, dále výkaz Ekonomické výsledky zdravotních pojišťoven pro zdravotní pojišťovny, Výroční zpráva o hospodaření vysokých škol pro vysoké školy a výroční zprávy jednotlivých organizací v případě tzv. jiných právnických osob. Výsledek byl ověřen odhadem provedeným na základě makroekonomických agregátů metodou prezentovanou v OECD (2001): Government Procurement: a Synthesis Report. Paris: OECD.

² ISVZ je vymezen v § 157 ZVZ a § 32 zákona č. 139/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o koncesních smlouvách a koncesním řízení. Systém ISVZ obsahuje Věstník veřejných zakázek, Vedení seznamu kvalifikovaných dodavatelů, Vedení seznamu systémů certifikovaných dodavatelů, Statistické výstupy o veřejných zakázkách, Rejstřík koncesních smluv, Číselníky a klasifikace, Rejstřík osob se zákazem plnění veřejných zakázek a Rejstřík osob se zákazem plnění koncesních smluv.

³ Uvedené hodnoty jsou nižší než standardně uváděných 17,5 % HDP. Tento údaj byl v roce 2008 vypočten pro rok 2006. V minulých letech však došlo k revizi (navýšení) hodnoty HDP v běžných cenách, čímž došlo k poklesu relativního ukazatele.

nadprůměrný objem veřejných zakázek, což zřejmě odráží ekonomickou konjunkturu v daném období.

Z hlediska veřejných zadavatelů byl maximální objem výdajů na nákupy dodávek, služeb a stavebních prací naměřen v roce 2009. Jednalo se o důsledek dozvuku hospodářské konjunktury z let 2005-2008, kdy v roce 2008 relativně dobrá situace veřejných rozpočtů a příliv prostředků z fondů EU vedl k zadání velkého množství zakázek, z nichž část byla realizována až v roce následujícím. Navíc také došlo v důsledku ekonomické recese k poklesu HDP, což vedlo k růstu sledovaného poměrového ukazatele. V letech 2010 až 2011 je již jednoznačně možné sledovat dopady úsporných opatření vlády, neboť hodnota trhu veřejných zakázek klesá jak v nominálních tak i v relativních ukazatelích. Meziroční poklesy jsou velmi významné a pohybují se kolem 1 p. b. HDP. V letech 2012 až 2014 lze v souvislosti s pokračujícím úsilím vlády o fiskální konsolidaci rozpočtů a také pomalému ekonomickému růstu očekávat stagnaci velikosti trhu veřejných zakázek nebo další pozvolný pokles.

Razantní pokles rozsahu trhu veřejných zakázek v letech 2010 a 2011 a pravděpodobně stagnace jeho velikosti v letech následujících pravděpodobně ovlivňuje a ovlivní chování dodavatelů. Nižší objem prostředků zvyšuje konkurenci na nabídkové straně a částečně tak stojí za nárůstem průměrného počtu nabídek v letech 2010 a 2011.

Možným výsledkem je snaha některých dodavatelů získat zakázku i za cenu toho, že nabídnutá cena je nižší než skutečné náklady dodavatele. Tento postup může způsobit buď to, že neodůvodněným podfinancováním veřejné zakázky dojde k odvedení nekvalitní práce či použití méně kvalitních materiálů nebo, aby nedošlo k poklesu kvality prací ani materiálu, k navýšení ceny. Dodavatel se tak de facto dostane do pozice „monopolu“ a zadavatel pak nemá jinou možnost, než nejčastěji prostřednictvím JŘBU navýšit hodnotu zakázky, aby bylo vůbec možné práce dodělat.

Tabulka 1: Vývoj velikosti trhu veřejných zakázek v letech 2006 – 2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
<i>Veřejní zadavatelé</i>						
mld. Kč	446	423	457	503	475	435
% HDP	13,3	11,5	11,9	13,5	12,6	11,4
<i>Sektoroví zadavatelé</i>						
mld. Kč	104	51	79	79	119	61
% HDP	3,1	1,4	2,0	2,1	3,2	1,6
Celkem						
mld. Kč	550	474	535	583	594	496
% HDP	16,4	12,9	13,9	15,6	15,7	13,0
HDP mld. Kč	3 353	3 663	3 848	3 739	3 775	3 809

Pozn.: * předběžný výpočet.

b. Podíl veřejných zakázek procházejících zadávacími metodami definovanými v ZVZ

Prostředky veřejných zadavatelů vynakládané na nákupy dodávek, služeb a stavebních prací nejsou vždy vynakládány prostřednictvím zadávacích metod definovaných v ZVZ. Část je alokována prostřednictvím výjimek⁴ a VZMR, které však lze rovněž zařadit mezi výjimky. Následující tabulka udává objem prostředků zachycený v ISVZ a porovnává ho s hodnotou celkového trhu. Vzhledem k tomu, že řada zakázek je realizována ve více letech, je nutné sledovaný podílový ukazatel posuzovat obezřetně a sledovat spíše trendy, než lokální výkyvy, např. prudký růst v roce 2008 je jednoznačně důsledek zvýšeného zadávání realizovaného pod dojmem dostatku finančních prostředků v období konjunktury, naopak poklesy v roce 2010 a 2011 jsou dokladem úsporného chování vlády, které se následně projevují postupnou redukcí celkového rozsahu trhu veřejných zakázek.

Na základě prezentovaných údajů lze konstatovat, že ve sledovaném období se v ISVZ objevují informace o cca 55 – 60 % prostředků vynaložených na nákupy dodávek, služeb a stavebních prací. Zbýlých 40 – 45 % je tak alokováno mimo přímý režim zákona, tedy prostřednictvím výjimek a VZMR.

Tabulka 2: Vývoj velikosti trhu veřejných zakázek v letech 2006-2011 a objem zakázek zachycených v ISVZ

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Trh veřejných zakázek (mld. Kč)	550	474	535	583	593	496
Evidováno v ISVZ (mld. Kč) ⁵	354	252	359	349	318	277
Podíl (%)	64,5	53,1	67,0	60,0	53,6	55,8

c. Struktura zadávacích řízení zadaných dle ZVZ

V ISVZ jsou evidovány veřejné zakázky, které byly zadány na základě jednoho z typů zadávacích řízení definovaných v ZVZ. Následující tabulka a grafy ukazují vývoj procentuálního zastoupení jednotlivých typů v letech 2006 až 2011. Z hlediska objemu prostředků je dominantní otevřené řízení, které současně představuje nejtransparentnější variantu. V letech 2007 až 2011 je však možné sledovat růst významu užších řízení. V případě veřejných zadavatelů není téměř využíváno JŘSU, což souvisí s tím, že pro jeho aplikaci musí být splněna celá řada podmínek stanovených zákonem.

Z hlediska počtu lze konstatovat velmi vysoké zastoupení ZPŘ, která tvoří v průměru více než třetinu všech zadávacích řízení. Z hlediska objemu se však jedná pouze o 14 % vynaložených prostředků.

⁴ Viz § 18 ZVZ

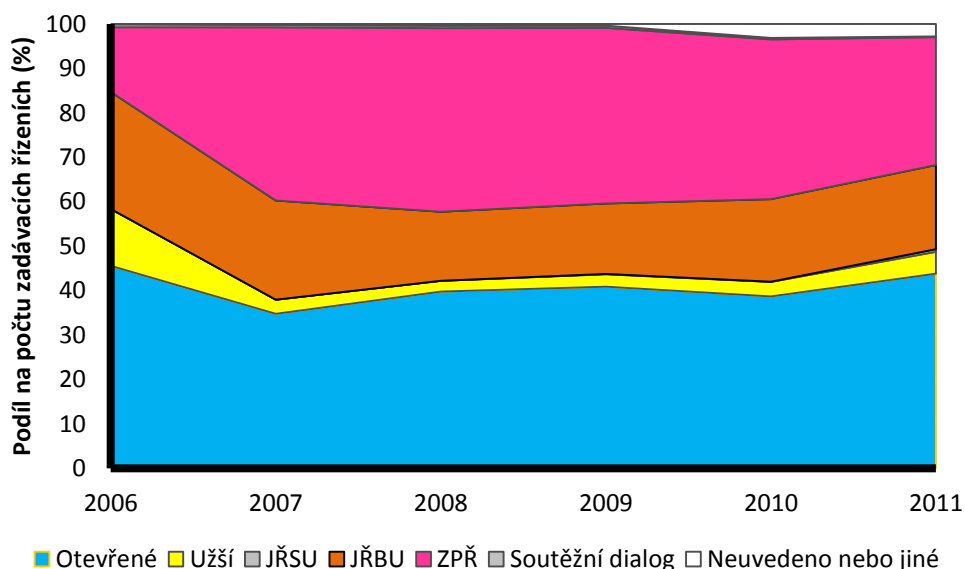
⁵ Hodnota zakázek evidovaných v ISVZ byla navýšena o efektivní sazbu DPH.

Tabulka 3: Struktura zadávacích řízení veřejných zadavatelů evidovaných v ISVZ

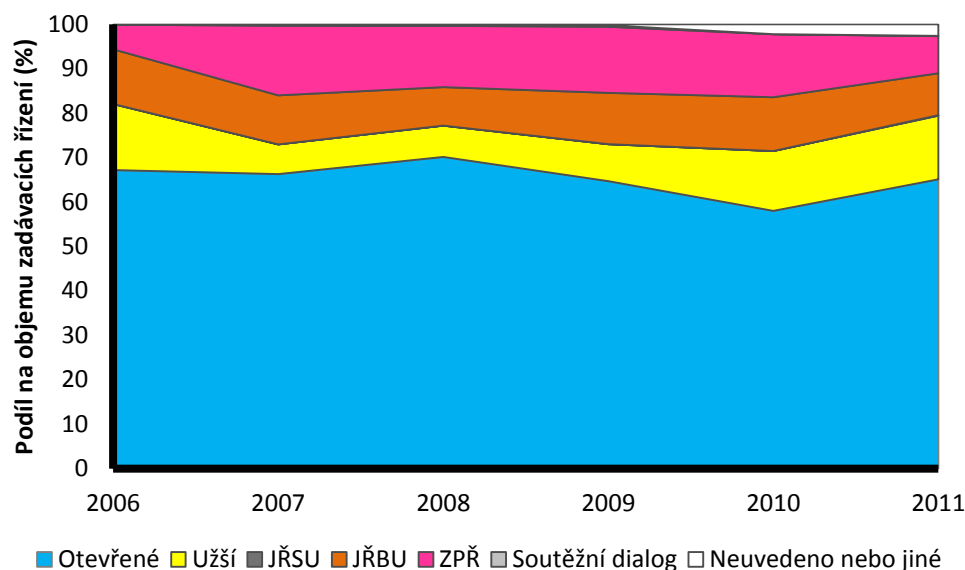
Tabulka 4:	2006*	2007	2008	2009	2010	2011
<i>Otevřené</i>						
% zadávacích řízení	45,6	34,8	39,8	40,9	38,7	43,8
% prostředků	67,2	66,3	70,2	64,7	58,0	65,1
<i>Užší</i>						
% zadávacích řízení	12,8	3,2	2,4	2,8	3,3	4,9
% prostředků	14,9	6,7	7,0	8,3	13,5	14,3
<i>Jednací řízení s uveřejněním</i>						
% zadávacích řízení	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,6
% prostředků	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
<i>Jednací řízení bez uveřejnění</i>						
% zadávacích řízení	26,4	22,3	15,5	15,9	18,6	19,0
% prostředků	12,3	11,0	8,7	11,6	12,1	9,4
<i>Zjednodušené podlimitní řízení</i>						
% zadávacích řízení	14,6	39,0	41,3	39,5	36,0	28,8
% prostředků	5,5	15,7	13,8	14,9	14,2	8,4
<i>Soutěžní dialog</i>						
% zadávacích řízení	0,7	0,5	0,5	0,5	0,3	0,2
% prostředků	0,1	0,2	0,1	0,3	0,0	0,1
<i>Neuvedeno nebo jiné</i>						
% zadávacích řízení	0,1	0,2	0,4	0,4	3,1	2,8
% prostředků	0,0	0,1	0,3	0,2	2,2	2,6

Pozn. * vztahuje se pouze k zakázkám zadáným na základě ZVZ

Graf 1: Struktura zadávacích řízení veřejných zadavatelů z hlediska počtu

Graf 2: Struktura zadávacích řízení veřejných zadavatelů z hlediska objemu prostředků

Zvláštní pozornost je třeba věnovat zastoupení JŘBU, neboť představuje nejméně transparentní metodu, jejíž aplikace je možná pouze při splnění zákonem stanovených podmínek. V zemích EU15 se lze s touto metodou setkat skutečně výjimečně, neboť v průměru tvoří pouze 2,9 % zadávacích řízení⁶. V České republice je však toto procento podstatně vyšší, jak ukazuje následující tabulka. V případě veřejných zadavatelů kolísá zastoupení JŘBU na zadávacích řízeních mezi 15 a 22 %, zatímco u sektorových zadavatelů je to dokonce mezi 28 a 38 %. Z hlediska objemu prostředků jsou tato čísla poněkud nižší. Obecně však lze konstatovat, že v porovnání se „starými“ členskými zeměmi EU dochází k nadužívání tohoto institutu.

Tabulka 5: Zastoupení JŘBU na celkovém počtu zadávacích řízení zveřejněných v ISVZ a na objemu prostředků zadáných v těchto řízeních

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<i>Veřejní zadavatelé</i>						
% zadávacích řízení	31,8	22,3	15,5	15,9	19,0	15,9
% prostředků	15,9	11,0	8,7	11,6	12,4	8,1
<i>Sektoroví zadavatelé</i>						
% zadávacích řízení	34,6	30,6	35,2	37,7	35,2	27,8
% prostředků	33,3	13,6	15,5	24,5	16,1	5,3

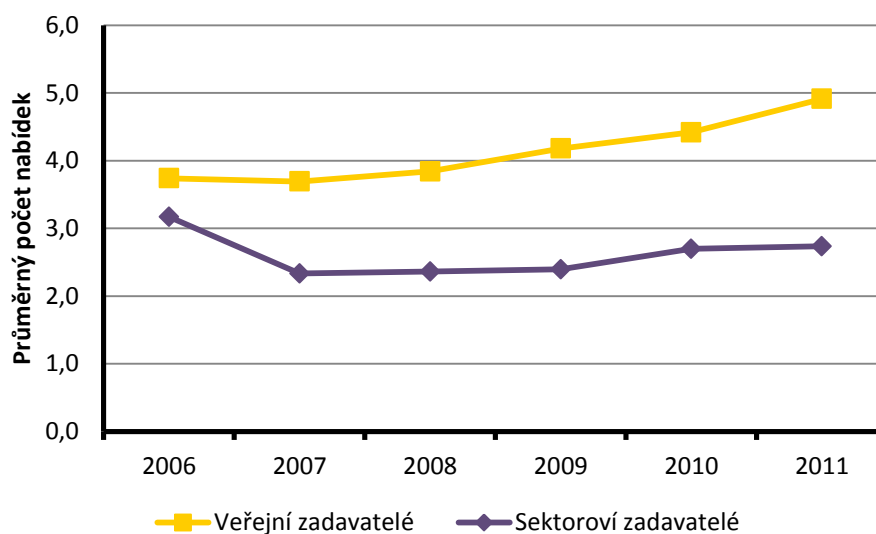
⁶ Evropská komise (2011): Public procurement in Europe: Cost and Effectiveness. Brussels: European Commission.

d. Intenzita konkurence na nabídkové straně

Předpokladem efektivního fungování trhu veřejných zakázek je dostatečná míra konkurence na nabídkové straně, kterou je možné aproximovat průměrným počtem nabídek podaných do zadávacích řízení. Dostatečný počet nabídek umožňuje v důsledku existence konkurenčního efektu (nepřímo-úměrný vztah mezi počtem podaných nabídek a vysoutěženou cenou) dosahování příznivých cen pro zadavatele. Pozitivní dopady zvyšování konkurence mezi nabízejícími však nelze inkasovat stále; empirické studie ukazují, že k vyčerpání potenciálu konkurenčního efektu dochází mezi 8 až 15 nabídkou, a to v závislosti na velikosti nabídky a odvětví.

Následující graf ukazuje vývoj průměrných počtů podaných nabídek v zadávacích řízeních veřejných a sektorových zadavatelů v České republice v letech 2006 až 2011⁷. Vyšší průměrné počty podaných nabídek vykazují veřejní zadavatelé, kde tento ukazatel dosáhl v roce 2011 hodnoty 4,9, zatímco v případě sektorových to bylo pouze 2,7. Pozitivně lze zejména u veřejných zadavatelů hodnotit postupný růst tohoto ukazatele v letech 2007 až 2011; stále je však jeho hodnota pod průměrem EU15, kde se pohybuje kolem 5,8⁸.

Graf 3: Průměrné počty nabídek v letech 2006 až 2011

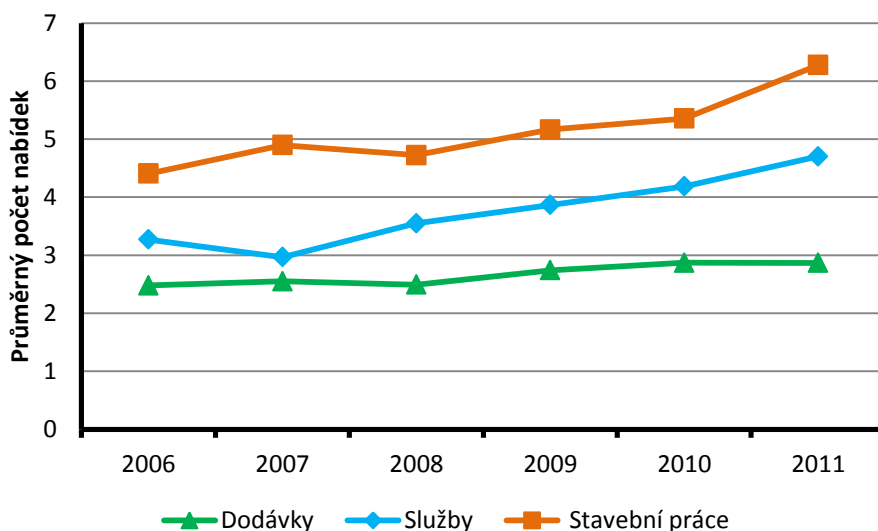
Míra konkurence se podstatně liší v závislosti na typu předmětu plnění. Nejvíce konkurenční jsou stavební práce, a to jak u veřejných, tak i sektorových zadavatelů; naopak, nejméně

⁷ V ISVZ se objevují i záznamy veřejných zakázek, u kterých není uveden počet podaných nabídek nebo je uvedena 0. Tyto zakázky byly z analýzy vyloučeny. Vzhledem k tomu, že se zastoupení těchto zakázek pohybuje v rozsahu 1-2 %, nedochází k významnějšímu zkreslení prezentovaných údajů.

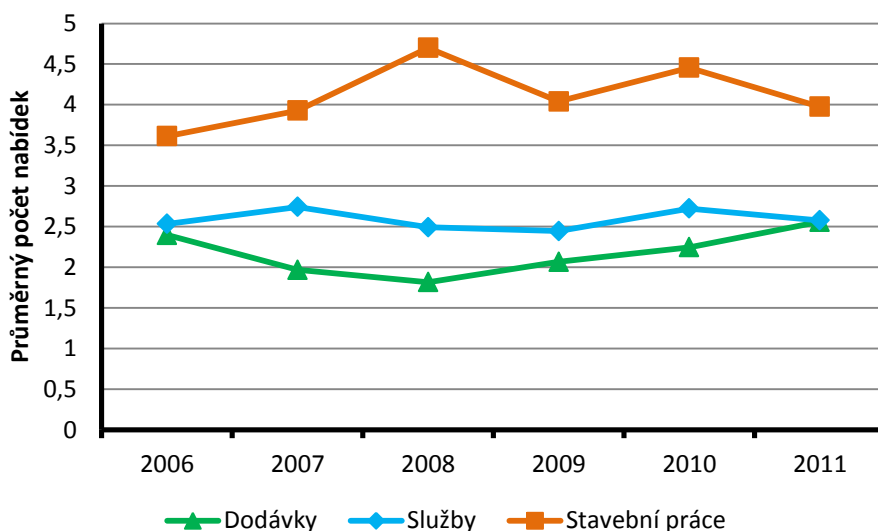
⁸ Evropská komise (2011): Public procurement in Europe: Cost and Effectiveness. Brussels: European Commission.

konkurenční je trh u dodávek. Z hlediska trendů dochází u veřejných zadavatelů od roku 2008 k postupnému nárůstu konkurence u stavebních prací a služeb. V případě dodávek se jedná spíše o stagnaci. U sektorových zadavatelů nelze významnější změny identifikovat.

Graf 4: Průměrné počty nabídek v zadávacích řízeních veřejných zadavatelů v letech 2006-2011

Graf 5: Průměrné počty nabídek v zadávacích řízeních sektorových zadavatelů v letech 2006-2011

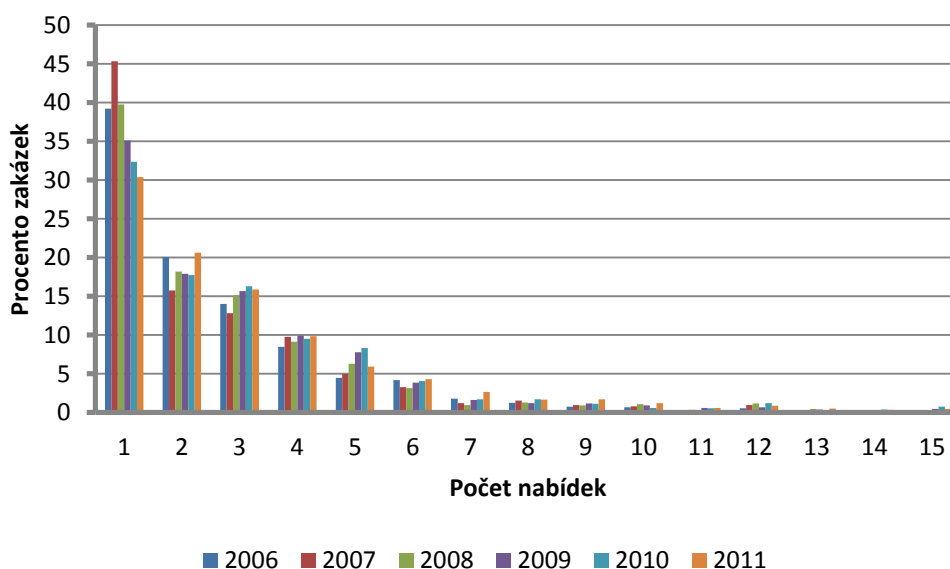

Intenzitu konkurence nelze však posuzovat pouze podle průměrných počtů nabídek, ale také podle distribuce počtu nabídek ve sledovaném souboru zadávacích řízení, což je pro veřejné zadavatele zachyceno v následujících histogramech.

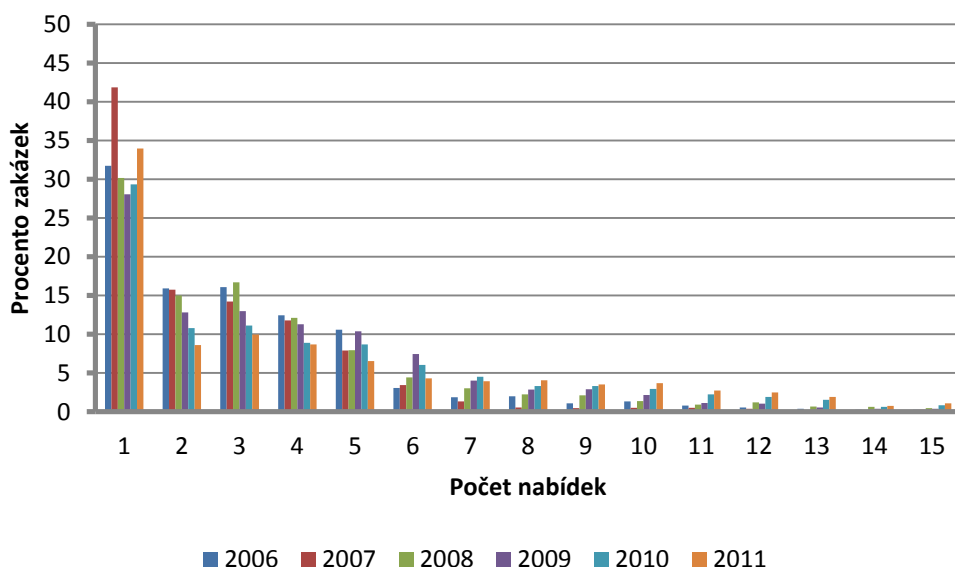
Na základě prezentovaných údajů lze u dodávek a služeb poukázat na významné zastoupení zakázek zadáných pouze na základě jedné nabídky (v roce 2007 se jednalo o 45 resp. 42 % zakázek). Od roku 2008 lze sice sledovat pozvolný pokles počtu těchto zakázek, nicméně v roce 2011 se stále jednalo o cca 30 resp. 33 % všech zakázek.

Odlišný vývoj lze sledovat u stavebních prací. Zatímco v roce 2006 bylo největší množství zakázek zadáno na základě pěti nabídek, dochází zejména od roku 2009 ke zhoršování a prudkému nárůstu zakázek zadáných na základě jedné nabídky. Jejich podíl v roce 2011 již přesáhl 25 %. Tento trend lze vnímat jednoznačně negativně a pro vysoce konkurenční prostředí v oblasti stavebnictví pro něj nelze najít ekonomické zdůvodnění. Problém vysokých počtů zakázek zadáných na základě jedné nabídky je velmi úzce spojen s nadužíváním JŘBU, což již bylo výše analyzováno.

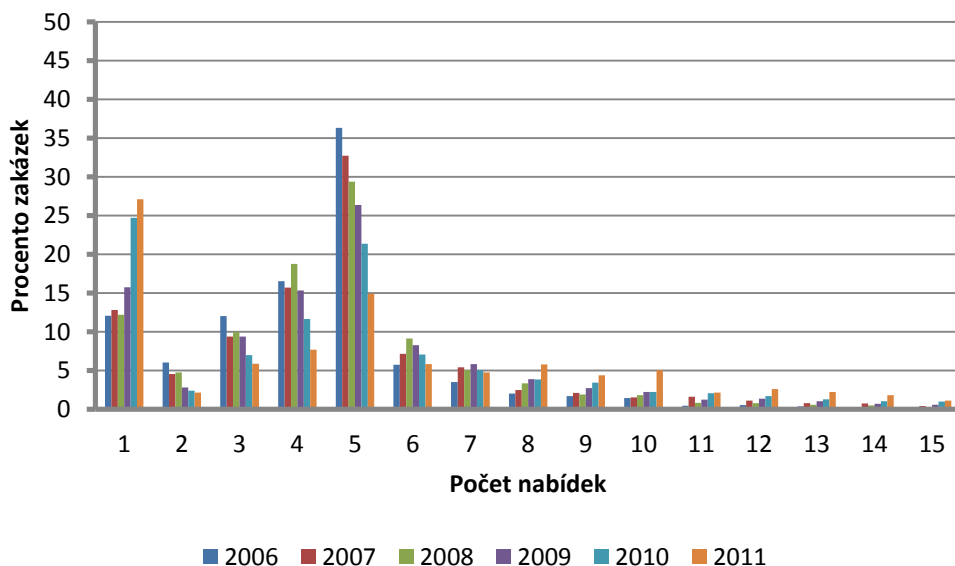
Graf 6: Distribuce zadávacích řízení veřejných zadavatelů z hlediska počtu podaných nabídek - dodávky

Graf 7: Distribuce zadávacích řízení veřejných zadavatelů z hlediska počtu podaných nabídek - služby

Graf 8: Distribuce zadávacích řízení veřejných zadavatelů z hlediska počtu podaných nabídek – stavební práce

Jak jsme již uvedli v úvodu tohoto oddílu, cílem zvyšování počtu podaných nabídek není dosahovat stále vyššího počtu, ale ustálení systému na optimální průměrné hodnotě nabídek. S neúměrným růstem nabídek přímo úměrně rostou i náklady na straně zadavatele, např. na zadávací dokumentaci. Z ekonomického hlediska se dá tato situace přirovnat

k vývoji mezních veličin, kdy od určitého bodu již přírůstek jednotek neznamená zvýšení celkového zisku, ale naopak pokles efektivity a růst celkových nákladů.

e. Elektronické nástroje, objem finančních prostředků zadáných na e-tržistiích a elektronické aukce

Elektronické nástroje představují významný institut pro zvýšení transparentnosti procesu zadávání veřejných zakázek, který zároveň přispěje k významnému snížení nákladů spojených s procesem zadávání na nabídkové i poptávkové straně.

Elektronické nástroje jsou e-tržistiě, NEN či resortní systém centralizovaného zadávání. Všechny jmenované nástroje jsou součástí NIPEZ. Podrobněji jsou jednotlivé elektronické nástroje rozebrány v kapitole 4b.

V současné době jsou e-tržistiě provozována na základě Usnesení vlády ze dne 26. června 2002 č. 683, o opatřeních ke koordinovanému vynakládání finančních prostředků na informační a komunikační technologie, a jsou primárně určena pro nákup dobře standardizovaných komodit. Umožňují plně elektronické zadávání veřejných zakázek na vybrané komodity ve vybraných zadávacích řízeních.

Objem realizovaných obchodů se po meziročním nárůstu v letech 2006 a 2007 ustálil, jak je patrné v níže uvedeném přehledu. I v této oblasti je patrný obdobný vývoj růstu, resp. poklesu objemu finančních prostředků v souvislosti s ekonomickými cykly, což je nejlépe patrné v letech 2008 a 2009 v důsledku dozvuku hospodářské konjunktury z let 2005 – 2008 a pokles v letech následujících.

V posledních dvou letech však došlo, zejména v roce 2011, k výraznému propadu celkového objemu finančních prostředků. Rovněž se v průběhu používání stávajícího systému e-tržistií ukázalo, že Usnesení vlády ze dne 26. června 2002 č. 683 již nepředstavuje dostatečný právní základ pro zavedení povinnosti používání e-tržistií a neobsahuje jasné vymezení okruhu adresátů.

MMR proto připravilo koncept nového systému e-tržistií tak, aby regulace a výběr provozovatelů byly v souladu s platnými právními předpisy a zároveň došlo k významnému rozšíření možnosti využívání e-tržistií zadavateli.

Tabulka 6: Použití e-tržistií za sledované období

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Počet uzavřených obchodů	9 166	10 037	10 642	10 772	10 714	13 044
Celková výše uzavřených obchodů (mil. Kč)	908	1 209	1 763	1 830	1 686	1 305

Jedním z dalších elektronických nástrojů, jehož význam v posledních letech roste, jsou elektronické aukce, které představují jednu z cest jak posílit konkurenční prostředí při zadávání veřejných zakázek. Jejich aplikace u zadávacích řízení byla v letech 2006 až 2011 spíše výjimečnou (s výjimkou let 2010 a 2011 nepřesahuje 1 % počtu zadávacích řízení i objemu prostředků) tak, jak ukazují následující dvě tabulky. V letech 2010 až 2011 lze však u dodávek sledovat určitý posun, a to jak v případě veřejných, tak i sektorových zadavatelů. Přesto jsou však vykazované hodnoty stále velmi nízké.

Tabulka 7: Použití elektronických aukcí v zadávacích řízeních veřejných zadavatelů

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<i>Dodávky</i>						
% zadávacích řízení	0,1	0,1	0,8	0,9	2,5	7,5
% prostředků	0,0	0,0	0,6	2,3	5,2	4,4
<i>Služby</i>						
% zadávacích řízení	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,6
% prostředků	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3
<i>Stavební práce</i>						
% zadávacích řízení	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,4
% prostředků	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,9
<i>Celkem</i>						
% zadávacích řízení	0,0	0,1	0,2	0,2	0,7	2,3
% prostředků	0,0	0,0	0,1	0,3	0,9	2,0

Tabulka 8: Použití elektronických aukcí v zadávacích řízeních sektorových zadavatelů

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<i>Dodávky</i>						
% zadávacích řízení	0,0	0,6	1,8	1,3	1,8	2,1
% prostředků	0,0	0,0	1,6	0,1	5,5	13,3
<i>Služby</i>						
% zadávacích řízení	0,0	0,0	0,5	0,0	0,4	1,3
% prostředků	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
<i>Stavební práce</i>						
% zadávacích řízení	0,0	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0
% prostředků	0,0	6,7	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Celkem</i>						
% zadávacích řízení	0,0	1,3	1,0	0,5	1,0	1,5
% prostředků	0,0	0,5	0,5	0,0	1,8	8,0

Ani v rámci EU však nejsou elektronické aukce běžně využívány. Z informací, které má MMR k dispozici vyplývá, že jediný členský stát, který plně využívá elektronické aukce je Švédsko. Ostatní členské státy nejsou přesvědčeny o výraznějším přínosu elektronických aukcí, ať už z hlediska snížení konečné ceny nebo zvýšení transparentnosti celého procesu zadávání veřejných zakázek.

f. Objem prostředků zadáných v rámci rámcových smluv

Rámcové smlouvy představují flexibilní nástroj pro nákupy charakterizované velkými objemy nakupovaných statků. V případě veřejných zadavatelů bylo jejich využívání až do roku 2010 poměrně střídme; v roce 2011 však z hlediska objemu podstatně narostlo. Uzavřené smlouvy ale představují pouze maximální rámec nákupu, který nemusí být vždy zcela vyčerpán. Skutečná hodnota zakázek realizovaných na základě těchto smluv je sledována až od podzimu 2010 a celoroční údaje jsou tak k dispozici pouze za rok 2011. V budoucnu lze v souvislosti s rozvojem institutu centrálního zadavatele očekávat významný nárůst rozsahu prostředků alokovaných prostřednictvím rámcových smluv.

Tabulka 9: Rozsah aplikace rámcových smluv

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<i>Veřejní zadavatelé</i>						
Počet zadáných rámcových smluv	58	155	218	386	419	284
Celkový finanční objem zadáných rámcových smluv (mil. Kč)	1 472	15 815	5 538	10 983	8 606	45 824
Objem realizovaných zakázek na základě uzavřených rámcových smluv (mil. Kč)	x	x	x	x	x	11 322
<i>Sektoroví zadavatelé</i>						
Počet zadáných rámcových smluv	7	28	36	109	92	42
Celkový finanční objem zadáných rámcových smluv (mil. Kč)	960	14 775	33 673	15 923	48 951	4 671
Objem realizovaných zakázek na základě uzavřených rámcových smluv (mil. Kč)	x	x	x	x	x	3 402

Pozn. údaje za rok 2006 se vztahují pouze k veřejným zakázkám zadáným na základě ZVZ.

3. Problémy trhu veřejných zakázek identifikované v praxi kontrolních a dozorových orgánů

a. Viditelné trendy z pohledu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jako orgánu dohledu nad zadáváním veřejných zakázek

Z informací ÚOHS vyplývá, že v posledních letech je patrný nárůst počtu řešených případů, ať už případů na zahájení řízení podle ZVZ, zahájení správního řízení dle správního řádu nebo zahájených správních řízení z moci úřední.

Z meziročních srovnání mezi lety 2010 a 2011 vyplývá, že počet návrhů na zahájení správních řízení vzrostl z 348 na 434, tj. nárůst o 24,7%, počet podnětů vzrostl z 516 na 604, tj. nárůst o 17% a počet správních řízení z moci úřední vzrostl ze 77 na 96, tj. nárůst o 24,6%. Pokud srovnáme počet návrhů na zahájení správního řízení mezi léty 2008 a 2011, jedná se o 181% nárůst.

Ještě markantnější jsou první měsíce roku 2012, kdy za I. čtvrtletí ÚOHS obdržel 175 podaných návrhů a 195 podnětů, což představuje nárůst 69,9%, resp. 12%. Počet zahájených správních řízení z moci úřední vzrostl dokonce o 250% na 45 případů.

Prudký nárůst řízení v I. čtvrtletí 2012 je s největší pravděpodobností způsoben tím, že mnoho zadavatelů zahajovalo zadávací řízení ještě podle podmínek „původního“ ZVZ, tedy do konce března 2012, proto se jedná o hmotný nárůst.

Důvody pravidelného každoročního nárůstu řešených případů lze spatřovat i v tom, že dodavatelé se mohou snažit zvrátit výsledek výběrového řízení u ÚOHS a získat veřejnou zakázku pro sebe.

Z hlediska pochybení byly nejčastějšími prohřešky při posouzení a hodnocení nabídek stanovení diskriminačních a netransparentních zadávacích podmínek předmětu zakázky nebo vyžadování dokladů nesouvisejících s předmětem veřejné zakázky, nepřiměřenost kvalifikace ve vztahu ke složitosti, druhu a rozsahu předmětu veřejné zakázky.

b. Hlavní identifikované problémy z realizovaných kontrol Nejvyšším kontrolním úřadem v oblasti veřejných zakázek

Rozsah kontrol realizovaných NKÚ v oblasti veřejných zakázek je široký a důsledkem toho je i škála porušení zákona značně rozmanitá. Mezi nejčastěji identifikovaná pochybení patří účelové dělení veřejných zakázek, nesprávné stanovení hodnotících kritérií, nejednoznačné vymezení předmětu veřejné zakázky, nedodržování zásad transparentnosti a rovného přístupu a omezování konkurenčního prostředí.

Jednou z nejsledovanějších oblastí z hlediska procesu zadávání veřejných zakázek jsou významné investiční programy. Jako nejproblémovější zde byly identifikovány veřejné

zakázky v oblasti investiční výstavby ve spojení se zadavateli z okruhu zadavatelů měst, obcí a zadavatelů veřejných zakázek pro dopravní infrastrukturu.

Konkrétní pochybení jsou následující – nejednoznačné vymezení množství a druhu požadovaných prací (absence výkresové dokumentace, následné upřesňování předmětu díla a navyšování jeho ceny), nevyřazení uchazeče, který nesplnil technické kvalifikační předpoklady, zadání zakázky uchazeči, který neprokázal splnění kvalifikačního předpokladu způsobem stanoveným zákonem, neodůvodněné dělení veřejné zakázky a následné zadávání v podlimitním režimu, neoprávněné použití JŘBU při celkové hodnotě víceprací přesahujících 20% původní ceny díla, nevyločení nabídky uchazeče, která neobsahovala zákonem stanovené podmínky, vybrání jako nejvhodnější nabídky té, která byla podána až po lhůtě, nedoložení, na základě jakých kritérií byly nabídky hodnoceny, použití kritérií, které nevyjadřují ekonomickou výhodnost, stanovení váhy jednotlivých kritérií, až hodnotící komisi na začátku hodnocení, nikoliv v oznámení zadávacího řízení, uzavřená smlouva nebyla v souladu s vítěznou nabídkou a byla uzavřena později, než stanoví zákon.

Mezi dílčí problémy NKÚ zařadil neúplnost či chybovost dokumentace o zadání zakázky, nesprávně sepsané protokoly z otevírání obálek či z jednání hodnotící komise, které byly navíc podepsány osobami na jednání nepřítomnými či neoznámení výsledku zadávacího řízení.

c. Poznatky z výkonu finanční kontroly dodržování ZVZ orgány veřejné správy

Finanční kontroly identifikovaly většinou stejné nedostatky jako NKÚ. Jedná se zejména o účelové rozdělování veřejných zakázek a použití institutu VZMR a nekompletně zpracovaná dokumentace. Dále neuchování dokumentace v požadovaném rozsahu, což způsobuje nemožnost provedení finanční kontroly. A také nakupování majetku či pořízení služeb přímo od vybraného dodavatele.

4. Reakce na identifikované problémy

Na základě údajů a poznatků prezentovaných v předchozích dvou kapitolách lze shrnout, že trh veřejných zakázek v letech 2006 – 2011 vykazuje následující závažné problémy:

- značná část prostředků (cca 40 %) prochází mimo režim ZVZ (výjimky, VZMR atd.),
- nadužívání JŘBU,
- nízká míra konkurence na nabídkové straně,
- v případě stavebních prací narůstající počet zakázek zadáných na základě nabídky jedné firmy,
- zanedbatelné využívání elektronických aukcí.

Velmi pozitivně jsou kontrolními orgány hodnoceny poslední legislativní kroky vlády. Ze závěrů NKÚ vyplývá, že novela ZVZ v oblasti stavebních prací přinese zlepšení ve vymezení předmětu zakázky, odůvodnění účelnosti, obchodní podmínky na stavební práce, nemožnost zadavatele měnit zásadním způsobem uzavřenou smlouvu. Prostor pro zlepšení zůstává u problémů víceprací při překročení limitu 20% ceny původní veřejné zakázky, kdy je pro zadavatele obtížné vypsát na provedení víceprací otevřené nebo užší řízení a vybrat jiného než stávajícího zhotovitele.

Jako diskutabilní lze hodnotit závěr, že nedochází k vyřazení uchazeče, který nedostatečně splnil kvalifikační předpoklady. Z aplikační praxe vyplývá, že vyloučení uchazeče na základě kvalifikačních předpokladů snižuje konkurenci na nabídkové straně trhu veřejných zakázek. Tento závěr byl reflektován i v novele ZVZ, která ruší ekonomickou kvalifikaci, jež je rovněž vyloučena z hodnocení jednotlivých nabídek.

S cílem eliminovat výše uvedené problémové oblasti byla přijata či jsou rozpracována následující legislativní a nelegislativní opatření.

a. Legislativní – změny zákona a prováděcích předpisů

Hlavním legislativním opatřením, které MMR vypracovalo je novela ZVZ, která nabyla účinnosti ke dni 1. dubna 2012, a která významným způsobem posiluje transparentnost veřejných zakázek a je jedním z hlavních protikorupčních nástrojů současné vlády.

Novela výrazně snižuje finanční rozsah VZMR a převádí významný počet VZMR do zadávání v režimu zákona tím, že snižuje limity pro povinné zadávání veřejných zakázek v rámci zákona u dodávek a služeb od 1 mil. Kč a stavebních prací od 3 mil. Kč, resp. od 1 mil. Kč od 1. ledna 2014. Dále rozšiřuje okruh dotovaných zadavatelů, nově definuje významnou veřejnou zakázku – na celostátní úrovni se jedná o zakázku nad 300 mil. Kč a na úrovni obcí a krajů o zakázku nad 50 mil. Kč. Zavádí institut osoby se zvláštní způsobilostí, která bude povinna u nadlimitních veřejných zakázek od 1. ledna 2014. Dále zřizuje seznam hodnotitelů („Panel expertů“), který představuje fyzické osoby odborně způsobilé hodnotit nabídky. Tímto opatřením dojde k významnému posílení odbornosti a zvýšení kvality postupů na straně zadavatelů.

Bylo posíleno konkurenční prostředí na straně dodavatelů tím, že byla zrušena ekonomická kvalifikace a nadále se bude podávat pouze čestné prohlášení o ekonomické a finanční způsobilosti. Prokazování referencí již nebude možné získat od jiné osoby, ale bude nutné požadovat smlouvu a doklad o uskutečněném plnění. Již nebude možné, aby zadavatel mohl požadovat certifikát řízení jakosti ISO 9000 či doklad o registraci v systému řízení a auditu z hlediska ochrany životního prostředí nebo certifikát ISO 14 000. Obecně lze konstatovat, že změny v kvalifikaci povedou k tomu, aby prostřednictvím stanovení kvalifikačních předpokladů nebyla omezována hospodářská soutěž a rovněž je výslovně stanoveno, že

kvalifikace nemůže být předmětem hodnotících kritérií. Jinými slovy se dá říci, že uvedená opatření snižují možnost diskriminace na minimum.

K významným změnám došlo i u jednotlivých řízení, jmenujme např. snížení limitu na 10 mil. Kč u ZPŘ, u tohoto řízení si může zadavatel vymínit, že bude všechny dokumenty uveřejňovat na svém profilu zadavatele⁹. U „Užšího řízení“ a JŘSU bylo úplně zrušeno losování a omezování zájemců o účast bylo zachováno pouze v oblasti obrany nebo bezpečnosti a u sektorových zadavatelů. U JŘBU byla zrušena písemná výzva v případě nákupů na komoditní burze a u dodatečných stavebních prací. U soutěžního dialogu bylo zrušeno omezování počtu zájemců a postupné snižování počtu řešení; bude se jednat o všech návrzích do doby, než zadavatel rozhodne, která předložená řešení jsou vhodná.

Proces zadávacího řízení rovněž doznal změn, za kterými je třeba spatřovat snahu o maximální možnou transparentnost. Je nutné uveřejnit ve Věstníku veřejných zakázek předběžné oznámení nejméně jeden měsíc před zahájením zadávacího řízení pro všechny nadlimitní i podlimitní veřejné zakázky, kromě ZPŘ, některých JŘBU a předchozího zadávacího řízení, které bylo zrušeno z důvodů pouze 1 nabídky.

Dále je nutné do 3 pracovních dnů od uveřejnění oznámení o zahájení zadávacího řízení nebo od odeslání výzvy, aby veřejný zadavatel uveřejnil na profilu zadavatele odůvodnění účelnosti, přiměřenosti požadavků na technické a kvalifikační požadavky, vymezení obchodních a technických podmínek veřejné zakázky a stanovení základních a dílčích hodnotících kritérií a způsobu hodnocení nabídek ve vztahu k potřebám veřejného zadavatele. Tato povinnost se týká všech nadlimitních a podlimitních veřejných zakázek, vyjma ZPŘ a některých JŘBU. Úpravy doznal i proces otevírání obálek, kdy je nutné otevírání obálek zahájit hned po uplynutí lhůty pro podání nabídek a zároveň se bude kontrolovat pouze neporušenost obálky, jazyk nabídky a podepsaný návrh smlouvy. Jak je uvedeno výše, od 2014 dochází ke změně u hodnotících komisí, kdy u nadlimitních veřejných zakázek musí být součástí hodnotící komise osoba se zvláštní způsobilostí a u nadlimitní veřejné zakázky na stavební práce rovněž osoba s odbornou způsobilostí. Pokud jde o počet členů, tak u významných veřejných zakázek musí mít hodnotící komise 9 členů, z toho 2/3 musí splňovat příslušnou odbornou způsobilost k předmětu veřejné zakázky, v případě významné veřejné zakázky je hodnotící komise jmenovaná vládou.

⁹ Pojem profil zadavatele definuje ZVZ v §17 písm. x) - "profilem zadavatele elektronický nástroj, prostřednictvím kterého zadavatel podle tohoto zákona uveřejňuje informace a dokumenty ke svým veřejným zakázkám způsobem, který umožňuje neomezený a přímý dálkový přístup, a jehož internetová adresa je uveřejněna ve Věstníku veřejných zakázek; požadavky na náležitosti profilu zadavatele stanoví prováděcí právní předpis."

b. Nelegislativní – metodické pokyny, NIPEZ apod.

Legislativní změny, které mají za úkol zvýšit transparentnost zadávání veřejných zakázek a omezit korupční prostředí sebou přinesou zvýšenou administrativní zátěž jak na straně zadavatelů, tak dodavatelů. Proces elektronizace veřejných zakázek, který představuje významný nelegislativní nástroj, bude tuto zátěž částečně kompenzovat.

Cílem vládní strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek je, aby 100 % zadavatelů mělo do konce roku 2015 k dispozici elektronicky nástroj umožňující komplexní podporu celého životního cyklu veřejné zakázky. K tomu výrazně přispívá zavedení a rozvoj jednotlivých modulů NIPEZ, který zahrnuje

- Věstník veřejných zakázek – jednotný uveřejňovací systém, ve kterém jsou uveřejňovány informace o veřejných zakázkách zadáných v České republice,
- E-tržišť – pro rychlé a operativní nákupy komodit, které byly určeny usnesením vlády. Používání e-tržišť navíc zvýší přehled o zadáných VZMR, které jsou zadávány mimo režim zákona. Od 1. 7. 2012 bude zahájen nový systém e-tržišť, přičemž provozovatelé nových e-tržišť je budou moci spustit již od 1. 5. 2012 a zadavatelé je až do 30. 6. 2012 budou moci používat dobrovolně. Po 1. 7. 2012 budou již všichni zadavatelé povinně zadávat nové veřejné zakázky v novém systému e-tržišť. Uživatelé, kteří budou muset povinně využívat k nákupům e-tržišť, stanoví Usnesení vlády ze dne 10. května 2010 č. 343 (ve znění Usnesení vlády ze dne 15. června 2011 č. 451, Usnesení vlády ze dne 14. prosince 2011 č. 933 a Usnesení vlády ze dne 28. března 2012 č. 222),
- Národní elektronický nástroj – strategické nákupy obtížně standardizovatelných komodit, např. komplexní služby, stavební práce. Bude podporovat elektronické postupy a bude možné jej využít i u veřejných zakázek, u kterých není možné využít automatizovanou metodu hodnocení¹⁰. Je určen pro veřejné zakázky realizované v rámci dlouhodobých investičních projektů, čímž podpoří plánovací aktivity na všech úrovních řízení státu. NEN je plně kompatibilní se systémy eGovernment a umožní propojení interních systému dodavatelů a zadavatelů.

Za zmínku stojí i to, že projekt NEN je většinou financován z prostředků Integrovaného operačního programu, tzn. významnou úsporu finančních prostředků státního rozpočtu.

- Číselník NIPEZ – tvoří základ standardizace popisu předmětů veřejných zakázek a v oblasti kategorizace a standardizace komodit je nejdůležitějším výstupem MMR. Do celého systému zadávání veřejných zakázek tak přináší důležitý prvek jednotného popisu komodit nakupovaných organizacemi veřejné správy.

¹⁰ Jedno z opatření, které je uvedeno ve Strategii elektronizace zadávání veřejných zakázek na roky 2011 až 2015. Jedná se o vytvoření seznamu komodit, které budou podléhat a zároveň budou vhodné pro automatické hodnocení.

Dalšími elektronickými nástroji jsou elektronické aukce, které jsou popsány výše a resortní systém centralizovaného zadávání.

- Resortní systém centralizovaného zadávání – představuje soustavu zadávacích postupů a pravidel v rámci jednoho resortu, jež jsou vymezeny zejména subjektem plnícím funkci centrálního zadavatele, výčtem pověřujících zadavatelů a výčtem komodit zadávaných centralizovaně v rámci resortního systému.

Centralizace zadávacích řízení je úzce spjata s elektronizací zadávacích postupů. Díky ní bude moci centrální zadavatel efektivně a transparentně realizovat zadávací řízení pro pověřující zadavatele. Vhodným nástrojem pro centralizované zadávání veřejných zakázek bude NEN (viz výše), který představuje vhodnou informační podporu pro ustanovené systémy centralizovaného zadávání veřejných zakázek a obsahuje klíčové funkce pro fungování celého systému.

Jedním z dalších nelegislativních opatření, které připravilo MMR je i Metodika hodnocení veřejných zakázek, která si klade za cíl podrobně popsat proces hodnocení nabídek v rámci zadávacího řízení.

Metodika by měla být „návod“ pro zadavatele, jak při celém procesu, tj. zadávání, hodnocení a kontrole veřejných zakázek, postupovat ekonomicky racionálně. To v praxi znamená, že budou dodržovány principy hospodárního, efektivního a účelného nakládání s prostředky (tzv. principy 3E). Metodika je určena všem zadavatelům, včetně sektorových a dotovaných.

5. Cíle změn na trhu veřejných zakázek

S cílem ověřit účinnost výše prezentovaných opatření, MMR navrhuje systém následujících monitorovacích ukazatelů. Cílové hodnoty by měly být dosaženy do roku 2015. Část ukazatelů se vztahuje pouze na veřejné zadavatele, kteří představují nejvýznamnější součást trhu veřejných zakázek a u kterých je možné ze strany státu efektivněji ovlivňovat jejich chování.

Tabulka 10: Monitorovací indikátory a jejich cílové hodnoty k roku 2015 pro veřejné zakázky

Indikátor	Hodnota 2011	Cílová hodnota
Podíl hodnoty zadávacích řízení evidovaných v ISVZ na celkovém trhu veřejných zakázek v % (průměr za tři roky)	56,4 %	65-75 %
Podíl JŘBÚ na celkovém počtu zadávacích řízení – veřejní zadavatelé v %	16 %	8 %
Průměrný počet nabídek podaných do zadávacích	4,9	6

řízení – veřejní zadavatelé		
Objem prostředků zadáných s využitím elektronické aukce jako % prostředků zadáných v zadávacích řízeních evidovaných v ISVZ – veřejní zadavatelé v %	2 %	10 %
Podíl objemu prostředků zadáných s využitím e-tržišť na celkovém trhu veřejných zakázek – veřejní zadavatelé v %	0,2 %	5,6 %
Objem prostředků zadáných s využitím e-tržišť – veřejní zadavatelé (mld. Kč)	1,3	40

6. Závěr

Z analyzovaných statistických přehledů vyplývá, že vývoj trhu veřejných zakázek v zásadě následuje ekonomický vývoj, resp. fiskální opatření vlády. Tato skutečnost je nejvíce patrná v letech 2010 a 2011, kdy byla vláda nucena v souvislosti s celosvětovou ekonomickou krizí provést výraznou fiskální restrikcí na výdajové straně státního rozpočtu. Lze očekávat, že podobný vývoj bude možné vysledovat i v období následujících několika let. Velikost trhu veřejných zakázek je rovněž ovlivněna cyklickou expanzí výdajů, která obvykle přichází v předvolebním období.

Jeden ze závěrů zmíněných analýz je nepřímá úměra mezi počtem nabídek a „vysoutěženou“ cenou. V této oblasti je v posledních letech vidět pozitivní tendence u veřejných zadavatelů, kde počet nabídek mírně roste, zatímco u sektorových zadavatelů počty nabídek spíše kolísají. Jedním ze znepokojujících poznatků z uvedených analýz je nárůst počtu veřejných zakázek na stavební práce, kdy je vybíráno pouze z jediné nabídky a naopak, kdy je podáno více než 13 nabídek na úkor průměru, který představuje 5 podaných nabídek. Tento směr vývoje by však měla změnit povinnost zrušit zadávací řízení, pokud je pouze jedna nabídka.

Jako jednu z klíčových oblastí, kde MMR vidí další možnost pro výraznější zlepšení, je snížení podílu veřejných zakázek, které jsou zadávány mimo zadávací řízení, zde se jedná zejména o VZMR a zároveň snížení podílu JŘBU, které je upraveno zákonem.

Řešení výše popsaných situací je nezbytné vidět jak v legislativních změnách, tak v nelegislativních opatřeních, které však spolu musí úzce souviset. Nejvýznamnější legislativní změnou je bezesporu poslední novela ZVZ, která významným způsobem zvyšuje transparentnost veřejných zakázek.

Mezi významné nelegislativní nástroje, nebo přesněji „balík“ opatření, patří elektronizace procesu veřejných zakázek. V této oblasti MMR realizuje významné změny. Výrazně je posílena funkce profilu zadavatele, na kterém budou zadavatelé zveřejňovat zákonem stanovené dokumenty, dále bude k 1. červenci 2012 spuštěn tzv. nový systém e-tržišť, na kterých budou povinně nakupovány vybrané komodity. V současné době nejvýznamnějším projektem MMR v oblasti elektronizace je projekt NIPEZ, prostřednictvím kterého dojde k nejdynamičtějšmu přechodu, který se v České republice kdy uskutečnil od „papírového“ zadávání veřejných zakázek k téměř plně elektronickému procesu.

Pozitivní dopad celého spektra opatření legislativní i nelegislativní povahy se naplno projeví v delším časovém období. MMR předpokládá, že v roce 2012 bude již dopad opatření částečně zřetelný, naplno se však projeví až v letech následujících. Klíčový bude zejména rok 2013, kdy dojde ke spuštění všech součástí projektu NIPEZ a kdy se poprvé „potkají“ v celoročním období ZVZ a elektronické nástroje zavedené MMR.

Současně je však nezbytné, aby byl celý proces neustále vyhodnocován, byly pravidelně analyzovány dostupné indikátory a jednotlivé kroky transformace koordinovány tak, aby bylo dosaženo přepokládaného účinku, kterým je efektivní, nízkonákladový a transparentní trh veřejných zakázek v České republice.

A právě v této oblasti sehrává nezastupitelnou úlohu MMR, které koordinuje celý proces a tato výroční zpráva, kterou MMR, jmenovitě odbor veřejného investování, bude každoročně vypracovávat, představuje optimální nástroj k tomu, jak průběžně vyhodnocovat dopady výše uvedených opatření a tam, kde to bude vhodné či potřebné, navrhopat opatření ovlivňující další vývoj požadovaným směrem.

Seznam použitých zkratek

DPH	Daň z přidané hodnoty
e-tržiště	Elektronická tržiště
EU	Evropská unie
EU15	Evropská unie do roku 1995, kdy měla pouze 15 členů
HDP	Hrubý domácí produkt
ISVZ	Informační systém o veřejných zakázkách
JŘBU	Jednací řízení bez uveřejnění
JŘSU	Jednací řízení s uveřejněním
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
NEN	Národní elektronický nástroj
NIPEZ	Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
VZMR	Veřejná zakázka malého rozsahu
ZPŘ	Zjednodušené podlimitní řízení
ZVZ	Zákon č. 167/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů